

Svatý Josef - něžný otec (podle přednášky P. Lukáše Engelmanna 23. 2. 2021 na online setkání kněží a jáhnů)

Uvedeme si něco z kapitoly „Něžný otec“ z apoštolského listu papeže Františka „Patris Corde“ neboli „Otcovským srdcem“ (viz níže kurzívou), který vyšel 8. prosince 2020 při příležitosti 150. výročí vyhlášení sv. Josefa Ochráncem všeobecné církve. Název listu „Otcovským srdcem“ vyjadřuje, že Josef miloval Ježíše právě otcovským srdcem, protože ho přijal za svého syna.

Ježíš vnímal v Josefovi Boží něhu. Josef jistě znal slova žalmu, že Bůh Izraele je Bohem slitovným. Dějiny spásy se naplňují skrze naději v beznaději a skrze naše slabosti. Příliš často si myslíme, že Bůh staví pouze na tom, co je v nás dobré a vítězné, přičemž většina jeho plánů se naplňuje skrze naše slabosti a jim navzdory. Důležité je zejména „jim navzdory“.

Musíme se proto naučit přijímat svou slabost s velkou něhou. Zlý nám ukazuje naši křehkost v negativním světle, zatímco Duch na ni poukazuje s něhou. Toho, co je v nás křehké, je nejlepší se dotýkat něžně. Ukazování prstem a soud, který vynášíme nad druhými, jsou velmi často znamením naší neschopnosti přijímat vlastní slabost a křehkost. Pouze něha nás ochrání před vlivem žalobníka. Proto je důležité setkání s Božím milosrdenstvím, zejména ve svátosti smíření, která je zkušeností pravdy a laskavosti. Paradoxně nám může sdělit pravdu i Zlý, ale pokud to dělá, pak proto, aby nás odsoudil. Víme však, že Pravda, která je od Boha, nás neodsuzuje, nýbrž přijímá, objímá, podpírá a odpouští nám.

Josef nás učí, že věřit v Boha znamená věřit i v to, že Bůh může působit skrze naše obavy, naše chyby a slabosti. Učí nás také, že uprostřed životních bouří nemusíme mít strach přenechat kormidlo své lodi Bohu. Někdy bychom chtěli mít všechno pod kontrolou, ale Bůh vidí vždy dál.

V různých oblastech našeho života jsou nějaké ideály, ale realita je obvykle horší. Může to být například v oblasti vztahů, duchovního života nebo třeba sexuality. Mezi ideálem a realitou proto vzniká napětí. Toto napětí může vyústit ve stav,

kterému se říká neadekvátní vina. S tím má co do činění tzv. vnitřní žalobník, o němž papež František psal, že nás před ním ochrání pouze něha. Můžeme ho také nazvat vnitřní tyran. Snaží se nás po psychické stránce zničit, zdeptat. Problém nastane, když člověk svůj život podřídí tomuto vnitřnímu tyranovi. Zlý nám ukazuje naši křehkost v negativním světle, zatímco Duch na ní poukazuje s něhou. Toho, co je v nás křehké, je nejlepší dotýkat se něžně. To známe ze života. Například když nám dojde balík, na kterém je napsáno „křehké“, nebudeme do něj kopat, ale opatrně ho rozbalíme. Když se setkáme s křehkým člověkem, tím spíš bychom do něj neměli kopat, posuzovat ho, odsuzovat nebo kritizovat. Co je křehké nebo kdo je křehký, toho je potřeba dotýkat se jen s velkou něhou.

Každý z nás máme oblast, která je křehká, ve které prožíváme vlastní slabost. To, jak dokážeme přistupovat k vlastním slabostem, úzce souvisí s tím, jak dokážeme přistupovat k slabostem druhých. Důležité je v tomto případě přijetí jak sebe, tak ostatních. Umět přijímat sebe i druhé v situaci, kdy se naše nebo jejich životní realita vzdálila od ideálu. Jinak se staneme krutými k sobě nebo k jiným. Velmi těžké, ale zároveň potřebné, je přijmout limity neboli omezení, která vyplývají z reality našeho života. Těmito limity může například být, že někdo není způsobilý řídit auto, jiný zase není způsobilý k životu v manželství, někdo je manuálně nešikovný a jinému nejde studium. K takovým limitům je potřeba přistupovat s něžností. Něžnost ale neznamená pohodlnost. Nesmíme na nedokonalost reality rezignovat, ale je třeba mít stále touhu po ideálu. Něžnost, která netáhne výš, by se pak stala pasivitou.

Ať nám tedy svatý Josef pomáhá zakoušet Boží něhu, aby pomocí nás Bůh mohl konat své dílo navzdory naší křehkosti nebo i skrze naši křehkost.